

תאריך: ה' ניסן, תשפ"ו
23 מרץ, 2026
חוזר מספר ט/2026 / 1

לכבוד:
רופאי ומגדלי בקר, צאן וחזירים.

הנדון: התפרצות פה וטלפיים - SAT1 - ריענון בטיחות ביולוגית

כידוע, מחלת הפה והטלפיים הנגרמת על ידי נגיפים מזן SAT1 מתפשטת בישראל בעקבות חדירה מסוריה, וכנראה גם מלבנון ומהשומרון. המקנה הישראלי לא מחוסן בשגרה כנגד זן זה, ואינו מוגן כנגדו. זמינות התרכיבים כנגד SAT1 בעולם נמוכה, ולכן נדרשת תשומת לב והקפדה על הבטיחות הביולוגית במשקים:

כללי

בכניסות ובשערי המשק חשוב להציב שלט אזהרה "אין כניסה – סכנת פה וטלפיים"

כלי רכב

רכב שעבר ליד משק נגוע עלול להביא אליכם את המחלה על הגלגלים, ולכן עלול להוות סיכון משמעותי.

- **עצירה בשער:** אין לאפשר לרכבים פרטיים להיכנס לשטח הדיר או הרפת. הקימו חנייה חיצונית.
- **רכבי אספקה (תערובת/חלב):** רק רכבים חיוניים ייכנסו. על הנהג להישאר בתא הנהג ככל הניתן.
- **חיטוי גלגלים:** כל רכב שנכנס חייב לעבור דרך "בור חיטוי" או לעבור התזה יסודית של חומר חיטוי מאושר על כל הגלגלים ורצוי גם על המרכב התחתון. החומרים המאושרים:
 - תמיסת סודיום קרבונאט (פחמת הנתרן) בריכוז 4%.
 - תמיסת חומצה ציטרית (חומצת לימון; מלח לימון) בריכוז 2%.
 - תמיסת נתרן הידרוקסידי (נתר מאכל; סודה קאוסטית) בריכוז 2%.בור הטבילה יחודש אחת ליום לפחות. חשוב להוסיף חומר חיטוי לאחר גשם ולמלא מחדש אם התרוקן מהר עקב מעבר רכבים.
- **רכבי נותני שירות:** אין להכניס באופן עקרוני, אלא אם לא ניתן להימנע מכך, ולאחר טבילה וחיטוי יסודיים.
- **גידור:** יש להשאיר כניסה אחת בלבד בשער אחד במשק. במידה והמשק לא מגודר, יש לחסום דרכי גישה.
- **רכבי הובלה של בעלי חיים – רכבי הובלה של בעלי חיים** יכנסו למשק להעמסה לאחר שנשטפו, חוטאו ובכניסה למשק עברו טבילה וחיטוי גלגלים ומרכב.

ציוד וכלים

- **אין להשאיל ציוד:** אל תעבירו כלי עבודה, מזרקים, ציוד לריסון או ציוד סימון בין משקים שכנים.
- **ניקיון:** הקפידו על ניקוי יומיומי של האבוסים, המדרכים והמתחם למניעת יצירת מוקדי משיכה של חיות בר.

מבקרים ועובדים

האדם הוא המפיק העיקרי של המחלה, לרוב מבלי לדעת זאת.

- **צמצום מבקרים:** סגרו את המשק למבקרים שאינם חיוניים (כולל חברים ובני משפחה).
- **בגדי עבודה ייעודיים:** בכניסה למשק, כל אדם (כולל אתם!) חייב להחליף לבגדים ולמגפיים שנשארים אך ורק בתוך המשק.
- **חיטוי ידיים ורגליים:** הציבו "מגשי חיטוי" (עם חומר חיטוי טרי) בכל פתח של מבנה גידול ובכניסה למשק. חובה להטביל את המגפיים בכל כניסה ויציאה.
- **רישום:** נהלו יומן כניסות – מי נכנס, מתי ומהיכן הגיע.
- **חשוב לזכור שאדם יכול להיות נשא של הוירוס במערכת הנשימה עד 3 ימים לאחר חשיפה עם בעלי חיים חולים.**

בעלי חיים

- יש לצמצם כניסת בעלי חיים חדשים למשק למינימום הכרחי. בעלי החיים יגיעו רק עם היתר הובלה, מאזור חופשי מפה וטלפיים ורצוי לאחר אישור שהם ומשק המקור חופשיים מסימני מחלה.
- **איסור מוחלט על כניסה או יציאה:** במשקים נגועים או ברדיוס של התפרצות חל איסור מוחלט על כניסה או יציאה של בע"ח.
 - **מניעת מגע עם חיות בר:** ודאו שהגדרות תקינות כדי למנוע כניסת חזירי בר, צבאים או חיות בר אחרות שעלולות להיות נגועות או לשאת ולהעביר את הנגיף על גופן.
 - **גופות ואיסופן:** יש להכניס גופות/נפלים למיכלים / כלובים המונעים אכילה על ידי כלבים משוטטים וחיות בר. את המיכלים/כלובים יש להציב מחוץ לגדר/בגבול המשק על מנת שרכב האיסוף לא יכנס למשק עצמו.

זכרו - סימנים מחשידים כוללים ריור מוגבר, צליעה פתאומית, פצעים (שלפוחיות) בפה, ו/או על הפטמות והעטינים ו/או על הטלפיים בנוסף לירידה חדה בייצור החלב. במשקים מחוסנים הסימנים יכולים להיות קלים יותר וחייבים להיות עירניים !!!

בכל מקרה של חשד קל שבקלים, חובה לדווח מיד לרופא הווטרינר הממשלתי בלשכה וטרינרית המחוזי !
אנו פועלים מסביב לשעון כדי להשיג תרכיב מתאים, אך עד אז – הקפדה על הבטיחות הביולוגית היא קו המגן האחרון שלנו.

בברכה,

ד"ר תמיר גשן,
מנהל השירותים הווטרינריים

העתקים –
מנהל שו"ט בשדה, כאן.

מנהלת המכון הווטרינרי על שם קמרון, כאן.
מנהל המעבדה לוירולוגיה, כאן.
מנהל המעבדה לפה וטלפיים, כאן.
מנהלי מחוזות, משרד החקלאות וביטחון המזון.
מנהל שה"מ, משרד החקלאות וביטחון המזון.
ארגון יצרני חלב.
ארגון מגדלי צאן.
ארגון מגדלי בקר.
ארגון מפטמים ישראלים.
מועצת החלב.
מאל"ה.